ההשלכות הכלכליות של ההיפרדות

Dr Alexander Ressos, TEP
Attorney-at-Law (Switzerland and Germany),
Solicitor (England & Wales and Hong Kong)
Of Counsel, KGP Legal LLC
alexander.ressos@kgplegal.com.sg
www.ressos.com.sg

אובדן השוק המשותף

ההיפרדות שמה קץ לתקווה שעליה נשענה אסטרטגיית התיעוש של 1959. סינגפור איבדה את הסיכוי לשוק משותף של כ־12 מיליון בני אדם, שהמתכננים שלה סמכו עליו מאז 1959. בפועל האובדן היה קטן ממה שהנתון מרמז, משום שהשוק המשותף מעולם לא יושם. גו קנג סווי (Goh Keng Swee) הגיע למסקנה כבר בתקופת האיחוד שתועלתו פחותה ממה שהאמין בעבר.[1]

לי המחיש את חוסר האיזון ביום ההיפרדות. צמיגי Dunlop שיוצרו בפטלינג ג'איה (Petaling Jaya) נכנסו לסינגפור ללא מכס, ואילו צמיגי Bridgestone שיוצרו בג'ורונג (Jurong) נתקלו במכסה בפדרציה. לטענתו, מבחינת כוח הקנייה ייצגה סינגפור כ־40 אחוזים מהשוק המשותף לעומת 60 אחוזים של חצי האי, אף שאוכלוסייתה הייתה רבע בלבד.[2] הוא הסיק שכל שיתוף פעולה כלכלי עתידי יחייב תמורה הדדית (quid pro quo).

עם זאת, התלות במלאיה הייתה ממשית, כפי שהראה לי באותה מסיבת עיתונאים. הוא העריך שכ־24 אחוזים מהסחר של סינגפור היו עם מלאיה ועוד 4 עד 5 אחוזים עם סבאח וסראוואק, ואילו המים שלה הגיעו מג'והור. הוא ציין גם שהבסיסים הבריטיים עלו כ־400 מיליון דולר בשנה, ואילו התקציב השנתי של סינגפור היה רק כ־120 מיליון דולר.[3] נתונים אלה הגדירו את הבעיה הכלכלית של המדינה החדשה: היא נזקקה לשכנותיה לצורך סחר ומים, ולא יכלה לממן את הגנתה בעצמה.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

צמיחה, סחר ואבטלה

החשבונות הלאומיים הרשמיים מראים בבירור את הזעזועים של אותן שנים. בדולרים משורשרים של 2015 ירד התוצר המקומי הגולמי הריאלי מ־10,463.5 מיליון דולר ב־1963 ל־10,138.8 מיליון דולר ב־1964, התכווצות של כ־3.1 אחוזים. הוא התאושש ל־10,933.1 מיליון דולר ב־1965 ול־12,046.1 מיליון דולר ב־1966, צמיחה של כ־7.8 ו־10.2 אחוזים.[4] הערכות ישנות יותר העמידו את הירידה של 1964 על כ־4 אחוזים, הבדל שמשקף ככל הנראה עדכונים מאוחרים של החשבונות הלאומיים.[5]

הרכב הירידה מראה היכן פגע העימות (Konfrontasi). המסחר הסיטונאי והקמעונאי, הענף של סוחרי נמל המעבר (entrepôt), ירד מתפוקה של 2,006.6 מיליון דולר ב־1963 ל־1,595.2 מיליון דולר ב־1964, ירידה של כחמישית. התעשייה עלתה באותה שנה מ־1,365.3 מיליון דולר ל־1,407.7 מיליון דולר, והפיננסים והביטוח מ־234.2 מיליון דולר ל־253.9 מיליון דולר. סך סחר הסחורות ירד מכ־7.75 מיליארד דולר ב־1963 לכ־6.25 מיליארד דולר ב־1964, ירידה שיוחסה להשעיית הסחר עם אינדונזיה.[6]

בין 1960 ל־1965 צמח התוצר המקומי הגולמי הריאלי בשיעור שנתי מצטבר של 5.7 אחוזים, לפי התיאור ההיסטורי של הממשלה עצמה. בתקופת האיחוד נוצרו בתעשייה כ־21,000 מקומות עבודה. אף על פי כן נותרה האבטלה בספרות כפולות, נתון שהדאיג ממשלה שעמדה מול כוח עבודה הגדל במהירות. האוכלוסייה הגיעה ל־1,886,900 עד 1965. ההיפרדות הגיעה אפוא ברגע שבו הכלכלה החלה להתאושש מהעימות, אך שוק העבודה עדיין לא יכול היה לקלוט את האוכלוסייה הצעירה.[7]

ריבונות פיסקלית

ההיפרדות החזירה לסינגפור את בסיס המס שלה במלואו. התרומה של 40 אחוזים מהמסים הלאומיים לממשלה הפדרלית הסתיימה עם ביטול נספח J. הממשלה יכלה גם לבטל את המסים הפדרליים שהתנגדה להם. לי הודיע ב־9 באוגוסט 1965 שמס המחזור יבוטל לאלתר, ושמס השכר יוחלף, אם בכלל, בתשלום לתוכנית ביטוח אבטלה.[8]

הריבונות הפיסקלית הביאה עמה נטלים חדשים, שכן סינגפור נאלצה עתה לממן את הגנתה ואת שירות החוץ שלה, שאת עלויותיהם תיאר לי באמצעות נתוני הבסיסים הבריטיים. היא גם זכתה בשליטה מלאה בתמריצי המס. מעמד חלוץ (pioneer status), שהרשויות הפדרליות

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

העניקו במשורה כה רבה, הפך לכלי בידי ממשלת סינגפור בלבד. פרק III בחלק זה מראה כיצד השתמשה בו ה־EDB כדי למשוך יצרנים זרים, ופרק IV מראה כיצד אותו חופש איפשר את הקלת המס של 1968 שיצרה את שוק הדולר האסייתי (Asian Dollar Market).

ריבונות מוניטרית

ההשלכה הפיננסית המתמשכת ביותר של ההיפרדות נגעה לכסף. סינגפור ומלזיה עדיין חלקו את הדולר של מלאיה ובורנאו הבריטית (Malaya and British Borneo dollar), שהונפק בידי מועצת מטבע משותפת (currency board) והוצמד ל"ליש"ט בשער של שני שילינג וארבעה פני. לאחר ההיפרדות, המטבע המלזי המתוכנן היה הופך בסינגפור לכסף זר. לכן הציע שר האוצר של סינגפור, לים קים סאן (Lim Kim San), מטבע משותף כבר באוקטובר 1965, וב־8 בנובמבר 1965 כתב לטן סיו סין (Tan Siew Sin) והציע מועצת מטבע או בנק מרכזי משותף.[9]

המשא ומתן נסב על הבעלות על הרזרבות. Bank Negara Malaysia דחה את מועצת המטבע כאנכרוניסטית והציע שהרזרבות של סינגפור יוחזקו בחשבונות נפרדים. טיוטת ההסכם הייתה מותירה את סינגפור בלי בעלות ושליטה שאינן שנויות במחלוקת על הרזרבות. ב־4 באוגוסט 1966 כתב לים שסינגפור "לעולם לא תפקיד את הרזרבות שלה בנאמנות בידי סוכנות הנתונה לשליטת ממשלה זרה" ("would never place its reserves in trust with an agency under the control of a foreign government"). ב־17 באוגוסט 1966 הודיעו שתי הממשלות שיהיו להן מטבעות נפרדים החל מ־12 ביוני 1967.[10]

באותו מועד הגיע האיחוד המוניטרי לקצו, כשמלזיה, סינגפור וברוניי החלו להנפיק מטבעות משלהן. הסכם בדבר יכולת המרה הדדית של המטבעות (Currency Interchangeability Agreement) שמר על יכולת ההמרה של שלושת המטבעות ביחס של אחד לאחד, עד שמלזיה פרשה ממנו החל מ־8 במאי 1973. ברוניי וסינגפור שומרות על יכולת ההמרה ההדדית עד היום. סינגפור בחרה להשאיר מועצת מטבע, שאת תולדותיה מתאר פרק V בחלק זה, יחד עם ייסוד הרשות המוניטרית של סינגפור (Monetary Authority of Singapore, MAS). העמידה על בעלות מלאה ברזרבות שלה הפכה לנקודת המוצא של ניהול הרזרבות הנבחן בפרק I בחלק D.[11]

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

מעורף כלכלי לעולם כולו

ההשלכה העמוקה יותר של ההיפרדות הייתה אסטרטגית. מאז המאה התשע עשרה חייתה סינגפור כנמל של עורף כלכלי, תחילה הארכיפלג ולאחר מכן מלאיה הבריטית. האיחוד היה ניסיון להבטיח עורף זה באמצעות חוקה פדרלית. כישלונו אילץ את הממשלה לחפש שווקים, הון וטכנולוגיה מעבר לאזור.

לי ניסח את העיקרון ביום העצמאות: על סינגפור לסחור "עם כל מדינה בעולם שמוכנה להניח לנו להיות מי שאנחנו" ("with every country in the world that is prepared to leave us alone to be ourselves").[12] אסטרטגיית התיעוש השתנתה בהתאם. המפעלים ייצרו מעתה ליצוא, במימון השקעות זרות ישירות ובתמיכת המדינה. המגזר הפיננסי הלך לפי אותו היגיון. שוק לדולרים חוץ־חופיים (offshore) באזור הזמן האסייתי, שנוצר ב־1968 ונבחן בפרק IV בחלק זה, לא נזקק לעורף כלכלי כלל. הוא נזקק למטבע יציב, למערכת משפט אמינה ולממשלה המוכנה להעניק תמריצי מס. בכל אלה שלטה עתה סינגפור לבדה.

הערות

1. "SG101 (Government of Singapore), "1959–1965: Early Economic Strategies (נצפה בנובמבר 2026): מהאיחוד ציפו שייצור שוק משותף של כ־12 מיליון בני אדם. "SG101, "1959–1965: Early Economic Strategies (נצפה בנובמבר 2026): תועלתו של השוק המשותף "were not as substantial as he once believed", בתיאור מסקנתו של גו קנג סווי. ↩

2. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, עמ' 13–14: "Dunlop tyres from Petaling Jaya come to Singapore free"; "Bridgestone tyres made in Jurong can't go to the Federation because I think there's a quota restriction"; מבחינת כוח הקנייה "we are 40 per cent, they are 60 per cent". ↩

3. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, עמ' 2–3: "Our water supply comes from Johore. Our trade … I think about 24 per cent – with Malaya, and about 4 to 5 per cent with Sabah and Sarawak"; הבסיסים "comes to about $400 million a year, and Singapore's annual budget is only about $120 million". ↩

4. Singapore Department of Statistics, Table Builder, "Gross Domestic Product In Chained (2015) Dollars, By Industry (SSIC 2020), Annual" (טבלה M015721,

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

נצפה בנובמבר 2026): תוצר של 10,463.5 מיליון דולר (1963), 10,138.8 מיליון דולר (1964), 10,933.1 מיליון דולר (1965) ו־12,046.1 מיליון דולר (1966); שיעורי הצמיחה חושבו בידי המחבר. ↩

5. Alvin Tan, "Konfrontasi Cheng Siok Hwa: "GDP fell by 4 percent" בשנת 1964, עם התאוששות ב־1965. ↩

6. Singapore Department of Statistics, טבלה M015721 (נצפה בנובמבר 2026), בדולרים משורשרים של 2015: מסחר סיטונאי וקמעונאי 2,006.6 מיליון דולר (1963), 1,595.2 מיליון דולר (1964), 1,649.0 מיליון דולר (1965); תעשייה 1,019.3 מיליון דולר (1960), 1,365.3 מיליון דולר (1963), 1,407.7 מיליון דולר (1964), 1,573.6 מיליון דולר (1965); פיננסים וביטוח 234.2 מיליון דולר (1963), 253.9 מיליון דולר (1964), 279.1 מיליון דולר (1965). Wikipedia, "Singapore in Malaysia" (נצפה בנובמבר 2026): הסחר הכולל ירד מ־"$7.7535" (1963) ל־"$6.2498" (1964), ירידה שיוחסה להשעיית הסחר עם אינדונזיה (סימון היחידות בערך פגום; סדר הגודל הוא מיליארדי דולרים); Singapore Department of Statistics, טבלה M451001 ("Merchandise Trade By Commodity Section, (At Current Prices), Monthly", נצפה בנובמבר 2026): סך סחר הסחורות בשנים עשר החודשים של 1964 מסתכם ב־6,255.1 מיליון דולר; הטבלה מציינת שנתונים שלפני 2003 אינם כוללים את הסחר עם אינדונזיה, שהושעה ב־1964. ↩

7. SG101, "1959–1965: Early Economic Strategies" (sg101.gov.sg/economy/SG101/surviving-our-independence/1959-1965, נצפה בנובמבר 2026): התוצר המקומי הגולמי הריאלי צמח בשיעור שנתי מצטבר של 5.7 אחוזים מ־1960 עד 1965; נוצרו כ־21,000 מקומות עבודה בתעשייה; "the unemployment percentage still hovered in the double digits". Singapore Department of Statistics, טבלה M810001 (נצפה בנובמבר 2026): סך האוכלוסייה 1,886,900 בשנת 1965. ↩

8. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, עמ' 5: "It is the intention of the Singapore Government to revoke the turnover tax forthwith. And, the payroll tax I think will be revoked as payroll tax", ואולי יוחלף בתשלום "for an unemployment insurance scheme". ↩

9. GIC, *Bold Vision*, פרק 2, "Second Separation" (נצפה בנובמבר 2026): הדולר המלאי הונפק בידי Board of Commissioners of Currency of Malaya and British Borneo והיה "pegged to sterling at the rate of two shillings and four pence";

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

הסכם המטבע משנת 1960 אפשר לכל אחת מהממשלות לתת "an 18-month notice to leave the currency board". GIC, *Bold Vision*, פרק 2 (נצפה בנובמבר 2026): לים קים סאן העלה את רעיון המטבע המשותף "as early as October 1965, just two months after separation"; ב־8 בנובמבר 1965 כתב לטן סיו סין והציע מועצת מטבע או בנק מרכזי משותף. ↩

10. GIC, *Bold Vision*, פרק 2 (נצפה בנובמבר 2026): Bank Negara ראה במועצת מטבע הסדר "anachronistic"; משא ומתן רשמי מ־10 ביוני 1966; סינגפור "was not guaranteed indisputable ownership and control of its reserves"; מכתבו של לים מ־4 באוגוסט 1966. GIC, *Bold Vision*, פרק 2 (נצפה בנובמבר 2026): ב־17 באוגוסט 1966 הודיעו שתי הממשלות שלסינגפור ולמלזיה "would have separate currencies from 12 June 1967". ↩

11. Wikipedia, "Malaya and British Borneo dollar" (נצפה בנובמבר 2026): "On 12 June 1967, the currency union came to an end"; הדולר של מלאיה ובורנאו הבריטית חדל להיות הילך חוקי ב־16 בינואר 1969. GIC, *Bold Vision*, פרק 2 (נצפה בנובמבר 2026): המטבעות היו "fully interchangeable at par value, in all three countries"; "The agreement lasted till 8 May 1973, when the Malaysian government opted out of it"; ברוניי וסינגפור שומרות עליו "till this day". ↩

12. Lee Kuan Yew, מסיבת העיתונאים מ־9 באוגוסט 1965, עמ' 6: "we ought to trade with every country in the world that is prepared to leave us alone to be ourselves". ↩

Disclaimer

This article is provided for general information only. It is based on publicly available sources as at its date of publication. These sources have not been independently verified against licences, regulatory registers or the records of the entities concerned. It is not legal, tax, financial or investment advice. Nor is it a recommendation to invest in, transact with or use the services of any entity mentioned. Law and regulation change frequently, so the content may be incomplete or outdated. To the fullest extent permitted by law, Dr Alexander Ressos and the publisher of SingaporeIQ exclude all liability for loss or damage arising from the use of or reliance on this article. Readers should obtain advice on their specific circumstances before acting or refraining from action.

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.

Names and trademarks of the entities discussed belong to their owners and are used for identification only. Their mention implies no endorsement, affiliation or allegation of wrongdoing. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. Corrections and updates: contact@ressos.com.

© 2026 Dr Alexander Ressos. This article may be quoted with attribution to SingaporeIQ (SingaporeIQ.com). Reproduction in full and any commercial use require prior written consent. The Legal Terms at https://singaporeiq.com/legal-terms apply.

Author contact: Dr Alexander Ressos, TEP · contact@ressos.com

© 2026 Dr Alexander Ressos. General information only, not legal, tax or investment advice. No client relationship is created. All Singapore law advice is provided by a duly licensed and regulated firm of Singapore advocates and solicitors only on the basis of an express written letter of engagement. More information at SingaporeIQ.com and ressos.com.sg.